

CHARLES J. CHAPUT¹

Veruj, da bi razumel²

Ob dvajsetletnici *Fides et ratio*

Leta 1970 je Michael Polanyi napisal esej z naslovom »Zakaj smo uničili Evropo?«. V njem je razmišljal o ideologijah in vojnah, ki so se kot rak širile v dvajsetem stoletju. Zapisal je, da je znanstveni racionalizem na začetku imel »velik vpliv za intelektualni, moralni in družbeni napredek«. Toda njegova drža kroničnega skepticizma in dvoma je na koncu spodkopala sam človeški razum in je porodila široko razširjen nihilizem, ta pa ima, oborožen s psevdo-znanstveno teorijo marskizma in nacionalsocializma, smrtonosne posledice.

Kljub njegovim velikim dosežkom je znanstveni racionalizem tako dejansko »postal nevarnost za duhovno pojmovanje človeka«. To je »pripeljalo do uničenja liberalnih družb na širokem območju Evrope«.

V številnih knjigah in esejih je Polanyi – član Kraljeve družbe, ki je bil priznani fizikalni kemik, preden se je obrnil k filozofiji – opozarjal, da bizarna oblika »moralne inverzije«, ki jo hrani kriza razuma, resnično predstavlja grožnjo. V krščanstvo se je spreobrn timer pri tridesetih, nanj pa so imela velik vpliv dela zgodnjih cerkvenih očetov, predvsem Avguštin s svojim slavn timer izrekom *crede ut intelligas* – »Veruj, da boš razumel.«

Polanyi je verjel, da smo ljudje narejeni tako, da iščemo resnico. Vse znanje pa zahteva okvir predhodnega verjetja, ki mu zagotavlja koherentnost. Zavračanje tradicionalnih filozofskih temeljev zahodne kulture povzroča duhovni nemir, ki ga znanost, tehnologija

in blaginja ne moreta zadušiti. Ko je namreč duša prikrajšana za resnico, se obrne k strupenim nadomestkom.

Polanyi, ki je bil rojen na Madžarskem, je med in po II. svetovni vojni pisal na varnem, v Angliji. Njegov sodobnik s Poljske pa je na lastni koži trpel pod temi strupenimi nadomestki. Njegovo ime je bilo Karol Wojtyła. Wojtyła, ki je bil duhovnik po poklicanosti in filozof po izobrazbi, je izkusil tako nacizem kot komunizem. Kot papež Janez Pavel II. se je soočil s sodobno krizo razuma v svoji encikliki *Fides et Ratio* (Vera in razum) iz leta 1998, ki letos obhaja svojo dvajsetletnico.

Janez Pavel je načrtno napisal *Fides et Ratio*, da bi nadaljeval in razvil teme svoje enciklike *Veritatis Splendor* (Sijaj resnice) iz leta 1993. Obe encikliki sta med seboj tesno povezani. V *Fides et Ratio* pa se papež poskuša še posebno osredotočiti na temo *resnice* same in na njen temelj v povezavi z *vero*. Ni

namreč mogoče zanikati, da ta čas hitrih in kompleksnih sprememb lahko še posebej pri mlajši generaciji, ki ji prihodnost pripada in na katero se naslanja, ustvari občutek, da ni nobenih trdnih opornih točk. Potreba po temelju osebnega življenja in življenja v skupnosti pa postane še toliko večja v trenutku, ko /.../ je resnični smisel življenja postavljen pod vprašaj. Zato se mnogi ljudje spotaknejo prav na robu globeli, ne da bi vedeli, kam gredo.

Janez Pavel želi nagovoriti izziv postmoderna cinizma. Ključna trditev postmoderne je, da je vsaka resnica kulturno ustvarjena. 'Absolutne resnice' so torej samo produkti svojega časa in prostora, podvrženi kritiki in spremembi. V skladu s tem pogledom je sklicevanje na resnico pogosto orodje tistih z močjo, ki je zakrinkano v sakralni jezik z namenom, da bi si podredili manjšine. V odgovor na to Janez Pavel II. trdi, da je iskanje resnice središčno za vsako pristno človeško kulturo. Zagon, da bi razumeli svet in naše mesto v njem, je eno najosnovnejših človeških hrepenenj. Resnica ni sovražnik svobode, ampak njen temelj, ker nam daje sposobnost, da ljubimo resničnost *tako, kot je*. Spoznanje resnice razširja našo svobodo ljubezni.

Če pogledamo nazaj na dve desetletji, ki sta pretekli od tedaj, ne moremo spregledati, da je *Fides et Ratio* preroško besedilo. Naši družbeni klime in javnemu govoru zdaj vlada to, kar filozof Alasdair MacIntyre imenuje moralnost 'emotivizma'. Implicitno dajemo prednost občutkom pred skrbno presojo, odkritosti pred dejstvi, svoji avtentičnosti pred kolateralno škodo bližnjih. Vsaka oseba je svobodna, da si lahko o svetu, moralnosti, osebnosti, religiji (ali njeni odsotnosti) misli, kar hoče – a le, dokler se izogiba kršenju suverenega prostora drugih oseb.

Seveda pa se tudi ta standard uresničuje selektivno. Vodi jo ga norme politične korektnosti, ki odsevajo programe vodilnega razreda. Himne, ki jih pojemo tolerantnosti, so teatralne in površinske. V srcu današnjega emotivizma je paradoks. Sodobna sekularna

moralnost temelji na avtonomiji posameznika. V teoriji vsakdo skuje zase svoj smisel življenja. Toda avtonomijo lahko uresničujemo samo v ozkem, konformističnem okviru: s sodelovanjem na liberalnem, sekularnem trgu, ki ga zaznamuje potrošnja in ugodje. Intelktualna in moralna disciplina, ki jo privzga skupnost, ki jo oblikujejo klasične vrednote, je vedno bolj *odsotna*. Vsakdo naj bi razvil avtonomno vizijo samega sebe, ki se razlikuje od črede. Toda vsakdo je tudi pod pritiskom, da se mora prilagoditi mnenjem in vedenjem črede. Vse to pa neizogibno vodi v kulturo simultane egoizma in čredne miselnosti, ki se nam razkazuje v vsakodnevnih novicah.

Fides et Ratio nudi zdravilo za sprevrženi individualizem in predhodni zlom zdrave pameti. Najprej s tem, da poudarja enotnost med iskanjem resnice in našo sposobnostjo ljubezni, med filozofskim razumom in intimno človeško skupnostjo. Na Janeza Pavla II. je vplivala tako misel Tomaža Akvinskega kot tudi Maxa Schelerja, nemškega fenomenologa iz 20. stoletja. V filozofiji zato vidi tako vitalno aktivnost človeškega razuma kot tudi dimenzijo medčloveških odnosov v njegovi konkretni uporabi.

Ko iščemo resnico, poskušamo spoznati resnično naravo sveta. Kaj je človek? Kaj nam znanost pove o vesolju? Kako bi morali živeti v svojem telesu? Imamo filozofske razloge za vero v Boga? Kakšna je narava lepote? Ali lahko najdemo objektivne moralne norme?

Seveda pa ima v konkretnem življenju človek, ki zasleduje ta vprašanja, zgodovino prijateljstev, izkušenj, intuicij, ljubezni in zamer, namigov in strahov. Vse to pogojuje naše iskanje resnice. Če preveč poudarjamo abstraktno idejo resnice, ne da bi upoštevali njene osebne dimenzije, tvegamo, da jo bomo uporabili kot orožje proti drugim. V nasprotju s tem pa emotivizem – s čaščenjem občutkov proti 'legalizmu' – poudarja *subjektivne* elemente našega iskanja resnice. Toda tudi to zlahka zgreši ključno točko: našo notranjo zmedo glede življenja lahko razrešimo le z

iskanjem *objektivne* resnice o stvareh in z odkrivanjem te resnice skupaj z drugimi, ki terjajo od nas odgovornost do resničnosti. Janez Pavel II. odkrito pravi: »Resnica in svoboda namreč nastopata skupaj ali pa skupaj žalostno propadeta« (VR 90).

S tem v zvezi lahko pogledamo na drug do-godek, ki ga Cerkev praznuje to leto: petdeseto obletnico velike enciklike Pavla VI. *Humanae Vitae*. Enciklika je poudarila notranjo poveza-nost med zakonsko ljubeznijo in odprtostjo do novega življenja. Kontracepcija razbija odnos med zakonsko zvezo ter rojevanjem in vzgojo otrok, s tem pa na novo opredeljuje naravo in namen človeške spolnosti. Danes smo si izmislili svet spolnosti brez otrok, in svet, v katerem lahko porajamo (ali celo oblikujemo) novo življenje brez odnosa med ljudmi.

Kaj s tem naredimo z idejo človeške osebnosti? Pavel VI. je razumel, kar pogosto ponavlja in potrjuje tudi papež Frančišek, da namen intimne spolnosti temelji na komple-mentarnosti moškega in ženske, ki sta odprta za življenje. Če zanemarjamo to resnico, zabrišemo identiteto in namen naše vrste. Zamišljeni smo kot bitja v odnosu z Bogom, med seboj in s sabo v pristni ljubezni, preko naši teles in izbir. Spoznanje resnice o naši naravi nas osvobodi za to poklicanost.

Ljudje so bolj rodovitni in pristni v svojih odnosih in notranjem življenju, ko se zavedajo, da so zavezani resnici, ki je onkraj njih samih. *Fides et Ratio* opisuje povezavo med resnico in človeško svobodo. Spoznanje resnice nas osvobaja, da smo lahko mi sami, da živimo za resničnost, da spoštujemo dostojanstvo drugih. Resnično spoznanje ljudi vodi k širjenju človeške ljubezni. To je del vsake zdrave filozofije.

Fides et Ratio pa odgovarja na še en poglavi-tni intelektualni problem moderne dobe: njen predsodek (ali strah?) pred transcendenco. Človeški razum je po naravi usmerjen k raziskovanju najgloblje resničnosti življenja. Iščemo dokončno resničnost. Želimo najti resnični izvor vsega. Sprašujemo se, *zakaj*. To iskanje pa nas privede do vprašanja o Bogu. Z

besedami Janeza Pavla: »Povsod, kjer človek ugotovi klic k absolutnemu in k presežnosti, mu je dano uvideti metafizično razsežnost stvarnosti: v resničnem, v lepem, v moralnih vrednotah, v drugi osebi, v sami biti, v Bogu« (VR 83). Toda naša moderna racionalnost prepogosto prevzame vrsto skepticizma, ki nas ohromi in zapira v svet politike, ekonomije in tehnologije.

Filozof Charles Taylor v svojem delu *A Secular Age* pravi, da moderno dobo označuje radikalno različni »buffered self«, ograjeni jaz, ki se ima povsem v oblasti. Živimo v razčara-nem svetu, kar pomeni v racionaliziranem in tehnokratskem svetu, ki so ga preoblikovale človeške roke. To je svet brez transcendence. V njem se zaščitimo pred nelagodjem Boga, njegovih zahtev in vabil, in se pred njim ogra-dimo. Boga v vljudnem pogovoru ne smemo omeniti. Religiozno prepričanje je namreč v najboljšem primeru označeno za čudaško, v najslabšem pa za nevarno. Zelo predvidljivo pa je, kaj se zgodi s človeškim razumom v odsotnosti kakršnega koli nanašanja na Boga: zoža se njegovo obzorje. Postane orodje moderne znanosti. Posledica je scientizem, materialistična filozofija, ki kot resnično spoznanje jemlje samo tisto, ki je pridobljeno preko empiričnih raziskav.

Seveda je takšno razmišljanje – oziroma bi vsaj moralo biti – očiten nesmisel. Iz njega izhaja, da v etiki, pravu, literaturi, filozofiji ali religiji ne moremo priti do nobenega resničnega spoznanja. Trdi, da kot resnično spoznanje šteje samo to, kar lahko empirično preverimo. Toda prav te trditve *same* ne moremo empirično preveriti in torej na nek način zanika samo sebe.

Vseeno to ne preprečuje številnim ljudem, da ne bi dajali prednosti reduktivnemu razumu, saj prinaša *praktične rezultate*. V navidez post-ideološki, pragmatični dobi pa so rezultati glavni. Zato se učenje enači z moderno znanostjo in njenimi tehničnimi stranskimi proizvodi. Človek je reducirana na fizično raven živali, ki rešuje svoje probleme s pomočjo tehnologije, politike in ekonomije.

Kultura postane prazna lupina. Duh je zadušen in se neha ukvarjati z globljimi vprašanji o pravičnosti, prijateljstvu, zvestobi, čaščenju, obstoju, Bogu, lepoti.

V nasprotju s to utesnjujočo vizijo je *Fides et Ratio* himna transcendentnim težnjam človeškega razuma. Opaža, da bi cilj vsake prave filozofije moral biti, da najdemo enotnost resnice v vsem, razumevanje celote. Ta cilj pa zahteva ukvarjanje s klasično vedo, ki jo imenujemo 'metafizika', in jo še vedno študirajo tisti, ki se pripravljajo na duhovništvo.

Metafizika je eksotična beseda za zelo osnoven predmet: preučevanje najglobljih resnic in harmonije, ki sestavlja svet. Zakaj na primer obstaja svet? Je snov – materialna resničnost – vse, kar je? Ali obstaja nekaj več? Obstaja skupna človeška narava? Kaj naj si mislimo o številnih različnih vrstah stvari, ki so na svetu, o samem dejstvu njihovega obstoja, o njihovi dobroti in lepoti? Kako naj razumemo človeško osebo kot drugačno vrsto resničnosti? Navsezadnje ima človeška oseba edinstvene zmožnosti. Človek lahko dojema resnično, dobro in lepo v stvareh. Je bitje, ki ga oživljajo vprašanja o dokončnem pomenu, vključno s tem, ali obstaja Bog.

Fides et Ratio ugotavlja, da se vsaka kultura, ki zanemara človeška dokončna metafizična vprašanja, zaklepa v lažno in prazno imanenco. Ne more več pristopati k vprašanju o Bogu. Že samo s tem dejstvom dela rane v notranjem življenju človeške osebe. Janez Pavel II. zapiše: »Krščansko razodetje je resnična zvezda, s pomočjo katere se usmerja človek, ki napreduje v razmerah imanentistične miselnosti in med slepimi ulicami tehnokratske logike.« Sporočilo je presenetljivo sodobno. Naše sodobne univerze se navadno izogibajo Bogu kot predmetu resnega preučevanja. Brez Boga ali vsaj malo občutka za višji red ali smisel narave pa postane dostojanstvo človeške osebe le malo več od folklore, preostanek pred-darvinističnih verovanj. Bog in duša sta v izgnanstvu. To pa zato, ker je v izgnanstvu klasična filozofija, kar je v škodo pristnemu učenju.

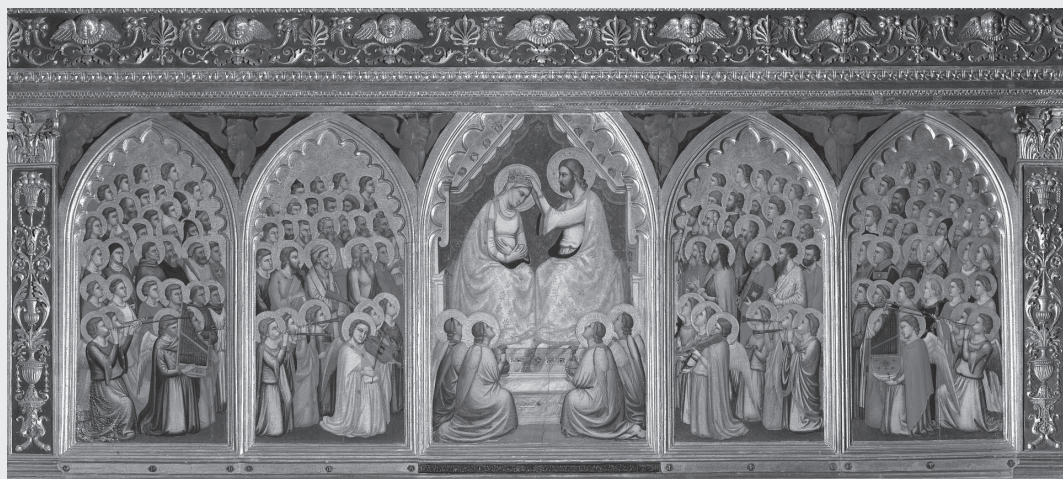
Fides et Ratio se sooča tudi s krizo resnice znotraj same Katoliške cerkve. Katoliška teologija preučuje skrivnost Boga, ki se je razodela v Jezusu Kristusu. To resnico nam je dal spoznati Sveti Duh in je ne moremo spoznati z lastnimi naravnimi močmi. Vendar je dobra teologija odvisna od žive filozofije vsaj v tem smislu: ne moremo korektno razmišljati o Božjem razodetju, če ne gojimo razumne filozofske drže do Boga, sveta in soljudi.

Koristi zavzetega gojenja tako filozofije kot teologije se vidijo na obeh straneh. Strogost filozofskega razuma očisti religijo, kot je dejal Benedikt XVI. Preprečuje, da bi religiozna vera zapadla v vraževerje. Teologija pa po drugi strani pomaga filozofom, da gojijo odprto in odgovorno držo do celote resničnosti. Katoliška teologija, ki je daleč od tega, da bi bila proti-razumska, dviguje pričakovanja do človeškega razuma. Vse, kar lahko spoznamo, je del stvarjenjskega reda in je zato 'prijazno' do pristnega Božjega razodetja.

V katoliški tradiciji je filozofija posebno pozorna na načine, kako govorimo o Bogu s pomočjo 'analogije', s primerjavo z ustvarjenimi bitji. Ustvarjeni svet okoli nas obstaja in je dober. Torej obstaja tudi Bog in ta je dober – toda na neskončno višji in nedoumljiv način. Ko se nam Bog razodene kot Sveta Trojica, je hkrati Bog razodetja in Bog naravnega razuma, Bog Svetega pisma in Bog filozofov.

Takšen način razmišljanja o harmoniji vere in razuma je središčen za katoliško tradicijo od cerkvenih očetov, kot sta Justin in Avguštin, preko srednjeveških učiteljev, kot sta Bonaventura in Tomaž Akvinski, vse do moderne dobe s I. in II. vatikanskim koncilom. Harmonija je izražena v uvodnih vrsticah enciklike *Fides et Ratio*: »Vera in razum sta kot dve krili, ki omogočata človeškemu duhu, da se dvigne k zrenju resnice« (VR 1). Zdrava filozofija nam pomaga razumeti človeške in naravne razsežnosti sveta in se naravnati po njih. Dovoljuje pa nam tudi, da ostajamo odprti za najgloblje razumevanje sveta, ki ga osvetljuje luč Svete Trojice.

Giotto, Marijino kronanje, Santa Croce.

Kaj se zgodi s teologijo v odsotnosti zdrave filozofije, ki je zares odprta do skrivnosti Božje transcendence? Kot prvo, postanejo cerkveni nauki mnogim katoličanom nerazumljivi. Cerkev izpoveduje nauka o Sveti Trojici in o učlovečenju kot osrednji skrivnosti naše vere. Zavzema se za globoko razumevanje človeške narave, ki jo je ranil greh in jo odrešuje milost. Vse to z naše strani predpostavlja neke vrste naravno pojmovanje Boga in tega, kaj pomeni biti človek. Filozofija varuje trajne resnice naše vere.

Z besedami Janeza Pavla: »V tem smislu je mogoče kljub spremembam v teku časa in kljub napredkom vednosti prepoznati jedro filozofskih pojmov, ki so stalno navzoči v zgodovini misli. Pomislimo, denimo, na načela neprotislovnosti, smotrnosti, vzročnosti in celo na pojem osebe kot svobodnega in umnega subjekta in na njeno zmožnost spoznanja Boga, resnice, dobrega« (VR 4). Odsotnost filozofske tradicije spodkopava našo sposobnost, da se uskladimo s tem, kar izpovedujemo kot Cerkev.

Če teologiji manjka zdrava filozofija, lahko postane stvar mode. Poskušamo oženiti katoliški nauk z najnovejšimi kulturnimi ali političnimi trendi. Relevantnost zasenči vsebino. Seveda je potrebno govoriti o oprtosti do uvidov naše dobe. Toda pri tem zelo lahko izgubimo stik s svojo tradicijo. Vzdrževanje pravilnega ravnotežja zahteva, da imamo globoko poznavanje svoje tradicije in da njene resnice pravilno apliciramo v novih kontekstih. Toda katoličani pogosto padejo v relativistično misel, ki jo imenujemo 'historicism'.

Janez Pavel II. zapiše: »Osnovna trditev historicizma pa je /.../ ta, da ugotavlja resnico neke filozofije na osnovi njene ustreznosti določenemu obdobju in določeni nalogi v zgodovini. Tako je vsaj implicitno zanikana trajna veljava resničnega. Historicist trdi, da to, kar je bilo res v enem obdobju, lahko ni več res v nekem drugem« (VR 87). Pod pritiskom tega načina razmišljanja postane katoliška teologija preprosto zgodovina mnenj: Cerkev

je učila to, potem tisto, zdaj pa spet nekaj drugega.

John Henry Newman je učil, da je razvoj cerkvenega nauka organski, tako da kasnejši razvoj dograjuje in ohranja prejšnje nauke v kontinuiteti pomena. II. vatikanski in tridentinski koncil moramo zato brati v medsebojnem odnosu, tako kot papeževanje Frančiška in Benedikta XVI. Historicizem v teologiji pa preoblikuje ta organski razvoj v proces delitve ali arbitrarne spremembe. Zaradi tega razdeli tudi Cerkev, Kristusovo telo. Toda skozi vse zgodovinske spremembe je v ospredju *enotnost* katoliške teologije, tako kot ostaja enotnost Cerkve, ki jo moramo prepoznati nad spopadi vseh minljivih mnenj. Filozofija ščiti jedro krščanske vere pred historicizmom in spodbuja umirjen pristop k vprašanju razvoja cerkvenega nauka.

Nazadnje pa teologija in samo življenje Cerkve brez zavzete filozofije tvegata zdrs v emotivizem. V imenu pastoralnosti Cerkvi grozi, da bo postala popustljiva, vodljiva, afektivna in praktična; to je *proti-razumska*. Za takšno napako pa je danes najslabši trenutek.

Živimo namreč v času, ko je krščanska resnica vse bolj nerazumljena, prezirana ali preprosto neznana, celo med krščenimi katoličani. Michael Polanyi bi prepoznal protislovja naše kulture in to, v kar se oblikuje. Gre namreč za mešanico »silovitega moralnega skepticizma, ki ga (paradoksalno) podžiga moralno ogorčenje. Njena struktura pa je povsem enaka kot pri moralnem sprevrženju, ki je v temelju modernega totalitarizma« – gre za prezir do tradicionalne morale, ki se zliva in podžiga z divjim moraliziranjem, da je potrebna sprememba družbe. Racionalna konsistentnost je nepomembna. Strast upravičuje samo sebe.

Na bolj neposredni ravni se mora duhovnik v lokalni cerkvi srečati z ljudmi v njihovih srcih in živi resničnosti, toda tudi v njihovi misli. Smo namreč bitja, ustvarjena za resnico. Zato igra jasna, privlačna predstavitelj vere ključno vlogo v vzgoji kristjana. Kot škof včasih slišim od župljanov, da jih

poleg drugega pri nekaterih duhovnikih skrbi vsebina pridig, ki jih poslušajo vsak teden. Veselijo jih pozivi k dobroti in radodarnosti, toda žeja jih tudi po pridigah, ki bi na dostopen in privlačen način predstavile vsebino vere, njene skrivnosti in nauke. Takšnih pridig ni lahko oblikovati. Toda to postane celo nemogoče, če nimamo verodostojne teologije, ki jo oblikujejo močne *filozofske* tradicije učenja, ki ležijo v srcu Cerkve in njene dediščine.

Italijanski katoliški filozof Augusto del Noce je po II. vatikanskem koncilu zapisal tri preprosta opažanja. Prvič, naša doba je »čudna kombinacija največje izpopolnenosti sredstev in največje zmede glede ciljev.« Drugič, spričo modernega ateizma – ta pogosto ni toliko sovraštvo kot brezbriznost do Boga, ki jo poganja tehnologija – »za velik del današnje religiozne misli *aggiornamento* pomeni preprosto vdajo sovražniku«. Tretjič, velik del tega, kar se imenuje krščanski progresivizem, kljub vsem dobrim namenom služi za orodje te predaje.

Del Noce meni, da je poslanstvo Cerkve v vsakem obdobju spraviti svet v skladnost z večnimi načeli in obenem spoštovati dobro v novostih. Velik del progresivne misli pa dela »natanko nasprotno, ko [poskuša] spraviti Cerkev v skladnost s sodobnim svetom«. Progresivizem, ki poudarja akcijo pred kontemplacijo in politiko pred metafiziko, tako reducira nadnaravno jedro krščanske vere na sistem družbene etike – neke vrste krščeno, humanitarno služenje svetu, ki pa tega služenja ne potrebuje, niti si ga ne želi. Rezultat je očiten. Del Noce vidi dokaz tega v izpraznjenih državnih cerkvah, ki so značilne za velik del severne Evrope.

Resnično velik katoliški razumnik, naj bo moški ali ženska, pa nasprotno govori iz srca Cerkve, ker je *obenem* strog mislec in globoko uglašen z učlovečeno Besedo, inkarnirano modrostjo. Zmeda, ki je pregnjala katoliški svet v letih takoj po II. vatikanskem koncilu, je delno izhajala iz odsotnosti tovrstnega strogega razuma, ki bi bil prepojen z globoko

in iskreno vero. Janez Pavel II. je veliko naredil za ozdravitev te zmede. Toda nikoli ni dokončno izginila in je v našem času oživila z novo močjo. Zato je vsebina *Fides et Ratio* tako pomembna – ne samo za učenjake, ampak tudi za vsakdanje kristjane, ki se obračajo na Cerkev za vodstvo in pot do večnega življenja.

Fides et Ratio nas spominja, da je najmočnejši most med filozofijo in vero oseba Jezusa Kristusa. Jezus iz Nazareta govori filozofu v vsakem izmed nas. Njegovo življenje je še posebej človeško, lepo, napolnjeno z ljubeznijo in resnico. Njegova smrt pa kaže na realnost zla v našem svetu, tako naravnega kot moralnega. Krščansko oznanilo njegovega vstajenja od mrtvih se neposredno dotika mnogih nerazrešenih vprašanj, s katerimi se sooča filozofija: Kaj lahko upamo? Kakšna je usoda človeka onkraj tega življenja? Kdo je v resnici Bog? Kristus sam se v Janezovem evangeliju postavlja kot odgovor na to zadnje vprašanje, ko o sebi govori kot o »Resnici«, o Božji besedi, prisotni v človeškem mesu.

Janez Pavel piše: »Razum ne more izprazniti skrivnosti ljubezni, ki jo predstavlja križ, medtem ko more križ dati razumu poslednji odgovor, katerega išče« (VR 24). Le po milosti vere lahko vstopimo v skrivnost Kristusa kot Boga in človeka ter razumemo njegovo življenje, smrt in vstajenje kot središčno dramo človeškega obstoja. Toda luč vere ne škoduje našemu naravnemu človeškemu razumu ali našemu filozofskemu prizadevanju za spoznanje. Nasprotno, govori neposredno vsemu, kar je najboljše in najgloblje v našem umu in srcu. Vera nas vabi kot ustvarjena bitja, ki po naravi poskušajo odkriti resnico na višji ravni: v epifaniji Boga sredi nas.

Vsak od nas živi v omejenem okviru do smrti, v času, ki mu dajeta vrednost odgovornost in izbira. Narejeni smo po Božji podobi, blagoslovljeni s samozavedanjem in iskanjem resnice, namenjeni, da o njej pričujemo s pogumom in ljubeznijo. Največje sočutje, ki ga lahko izkažemo svojemu sosеду, je milost oznanjevanja in poučevanja o Jezusu Kristusu.

Naša doba nas postavlja pred čas odločitve. Stojimo v deželi senc med vero in nevero, med pričevanjem in prilagoditvijo, tudi znotraj Cerkve.

Mi, ki smo prejeli resnico, se lahko potuh-nemo pred svojo poklicanostjo oznanjevati evangelij. Imamo svobodno voljo. Lahko pa sprejmemo *sequela Christi*, sledenje Kristusu v dobrem in slabem. *Fides et Ratio* nas vodi k temu, da bi še polneje sprejeli privilegij pou-čevanja in oznanjevanja lepote Cerkve, njenih nauk in njene vizije človeka. Moremo in moramo slediti tej poti, ne da bi nas bilo

strah. Danes, jutri in vedno bo namreč njena resnica zakoreninjena v Jezusu Kristusu, temelju, ki ne bo nikoli popustil.

Prevedel: Rok Blažič

¹ Charles J. Chaput OFM Cap. je nadškof v Philadelphiji v ZDA. Je drugi indijanec, ki je bil v ZDA posvečen v škofa, in prvi indijanski nadškof.

² Charles J. Chaput, »Believe, that you may understand,« *First Things*, <https://www.firstthings.com/article/2018/03/believe-that-you-may-understand> (pridobljeno 15. februarja 2018).